

Síťové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín – pilotní projekt

Hlavním historickým pramenem pro poznání květeny Vsetínska je více než 70 let starý rukopis regionálního botanika G. A. Říčana, vydaný pouze v několika málo kopiích vlastním nákladem autora – Květena okresu vsetínského a valašsko-meziríčského (ŘÍČAN 1936). Současná doba provázená změnami ve využití krajiny a rychlou výstavbou (rodinné domy i rychlostní silnice) vyžaduje pro správné posuzování záměrů jednotlivých zásahů do území aktualizaci regionální květeny s využitím literatury, herbářů a také podrobného a systematického floristického průzkumu okresu Vsetín. Pro podrobný průzkum území byla zvolena metodika síťového mapování, jejíž pilotní část byla realizována v roce 2013 prostřednictvím projektu „Síťové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín“ (TKÁČIKOVÁ et al. 2013). Mapování rostlin pomocí středoevropské mapovací sítě není novinkou – proběhlo a probíhá v různých částech ČR, např. České středohoří (KUBÁT et al. 2011), CHKO Bílé Karpaty (JONGEPIER & PECHANEC 2006) nebo také CHKO Beskydy (POPELÁŘOVÁ et al. 2011).

Projekt síťového mapování cévnatých rostlin je realizován na území okresu Vsetín mimo hranice CHKO Beskydy, protože mapování na území CHKO Beskydy probíhalo nedávno v letech 2006–2009 (cf. POPELÁŘOVÁ et al. 2011). Cílem projektu je zjistit pomocí metody síťového mapování, které cévnaté rostliny včetně ohrožených druhů aktuálně rostou v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy. V pilotní fázi bylo zvoleno deset mapovacích čtverců tak, aby co nejlépe zachytily druhovou diverzitu květeny vsetínského okresu. Vybrány byly čtverce z okrajových částí okresu tak, aby pokrývaly většinu biotopů vyskytujících se na daném území. Výběr byl cílen také na pokrytí všech fytochorionů, do nichž území okresu spadá (TKÁČIKOVÁ et al. 2013). Pilotní mapování probíhalo s využitím metodiky použité během síťového mapování cévnatých rostlin v sousedním území CHKO Beskydy (POPELÁŘOVÁ et al. 2011), pouze s tím rozdílem, že nebyl kladen důraz na nelesní plochy, ale byly podrobně zmapovány nelesní i lesem pokryté části čtverce. V roce 2013 bylo zaznamenáno celkem 2780 údajů o výskytu cévnatých rostlin (cf. TKÁČIKOVÁ et al. 2013). V některé z kategorií ohroženosti (GRULICH 2012) se nacházelo 23 taxonů cévnatých rostlin. Výrazná je skupina zástupců vstavačovitých (*Cephalanthera longifolia*, *Dactylorhiza fuchsii*, *D. majalis*, *Epipactis palustris*, *Orchis mascula* a *Platanthera bifolia*) a skupina teplomilných druhů rostlin (*Melampyrum arvense*, *Muscari comosum*, *Pulmonaria mollis*, *Rosa gallica*) očekávaná a potvrzená v severní a severozápadní části okresu. Další výraznou skupinu tvoří pastvinné druhy (*Aquilegia vulgaris*, *Cirsium eriophorum*, *Gentianopsis ciliata*), polní plevely (*Anthemis cotula*, *Aphanes arvensis*, *Kickxia spuria*) a druhy lesní vázané na zachovalé dubohabřiny a jedlobučiny (*Lilium martagon*, *Luzula luzulina*, *Veratrum album* subsp. *lobelianum*, *Viscum album* subsp. *abietis*). Z mokřadních druhů vázaných na prameniště a podmáčené louky je významná populace ohroženého druhu *Valeriana simplicifolia*. Zaznamenány byly i druhy invazní (*Ambrosia artemisiifolia*, *Erechtites hieraciifolia*, *Impatiens glandulifera*, *Reynoutria japonica*, *Solidago canadensis*, *S. gigantea*) a další zavlekané druhy (např. *Abutilon theophrastii*, *Glyceria striata*). Všechny nalezené druhy byly následně zadány do Náleзовé databáze ochrany přírody (NDOP).

Projekt síťového mapování cévnatých rostlin je víceletý. Pilotní fáze realizovaná v roce 2013 zahrnovala vytvoření seznamu flóry okresu Vsetín na základě již známých dat, upravení metodiky evidence dat, pilotní vymapování deseti polí (= mapovacích čtverců) a ověření, zda metodika a seznam flóry jsou funkční. V průběhu projektu byla založena také webová stránka projektu, která jej přibližuje široké veřejnosti (www.mapovaniivs.cz).

Projekt byl realizován občanským sdružením Rosička ve spolupráci s Muzeem regionu Valašsko, p. o. a Moravskoslezskou pobočkou České botanické společnosti v rámci Národního programu Českého svazu ochránců přírody „Ochrana biodiverzity“, podporovaného Ministerstvem životního prostředí a Lesy České republiky, s.p.

LITERATURA

- DANIHELKA J., CHRTEK J. jr. & KAPLAN Z. (2012): Checklist of vascular plants of the Czech Republic. *Preslia*, 84: 647–811.
- GRULICH V. (2012): Red List of vascular plants of the Czech Republic: 3rd edition. *Preslia*, 84: 631–645.
- Jongepier J. W. & Pechanec V. (2006): *Atlas rozšíření cévnatých rostlin CHKO Bílé Karpaty*. ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 206 pp.
- KUBÁT K., NEPRAŠ K. & KROUFEK R. (2011): Metodika floristického mapování Českého středohoří. *Severočeskou přírodou*, Ústí nad Labem, 42: 95–99.
- POPELÁŘOVÁ M., HLISNIKOVSÝ D., KOUTECKÝ P., DANČÁK M., TKÁČIKOVÁ J., VAŠUT R.J., VYMAZALOVÁ M., DVORSKÝ M., LUSTYK P. & OHRYZKOVÁ L. (2011): Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009). *Zprávy České botanické společnosti*, Praha, 46: 277–359.
- ŘÍČAN G. (1936): *Květena okresu Vsetínského a Valašskomeziříčského*. Ms., 79 pp. [Depon in: Muzeum regionu Valašsko, Valašské Meziříčí]
- TKÁČIKOVÁ J., DANČÁK M., KOCIÁN P. & HLISNIKOVSÝ D. (2013): *Síťové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín*. Ms, 14 pp. [Depon in: Muzeum regionu Valašsko, Valašské Meziříčí]

JANA TKÁČIKOVÁ

Muzeum regionu Valašsko, Horní náměstí 2, CZ-755 01 Vsetín, e-mail: tkacikova@muzeumvalassko.cz